

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра англійської філології
та методики викладання іноземних мов

Методичні вказівки до виконання курсової роботи

для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література(англійська))»

Мукачево
МДУ 2019

УДК 811.111:821.111(072)

*Розглянуто та рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
протокол № від « » 2020 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри англійської філології та
методики викладання іноземних мов,
протокол № 8 від «30 » 12. 2019 р.*

Рецензент: д.психол.н., доцент кафедри психології Корнієнко І.О.

M54

Н.В.Теличко, В.І.Гарапко **Методичні вказівки до виконання курсової роботи** для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література(англійська))». – Мукачево : МДУ, 2020. – с.34(1.6 др.арк.)

Методичні вказівки до виконання курсової роботи розкривають питання організації роботи над курсовою роботою; визначення тематики курсових робіт; вимоги до загального та технічного оформлення; структури курсової роботи; додатків; технології опрацювання наукової інформації; методи наукових досліджень, які використовуються при написанні курсової роботи; процес захисту курсової роботи та критеріїв оцінювання.

© МДУ, 2020

© Теличко Н.В., Гарапко В.І.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Організація роботи над курсовою роботою	6
2. Тематика курсових робіт.....	8
3. Структура курсової роботи.....	9
4. Технології опрацювання наукової інформації.....	15
5. Методи наукових досліджень.....	18
6. захист курсової роботи та критерії оцінювання.....	22
4. Додатки	25

Вступ

Курсова робота – окремий заліковий модуль ЄКТС, що оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності студента й виконується після закінчення вивчення певного предмета або групи дисциплін.

Написання та захист курсової роботи є важливим підготовчим етапом для реалізації наступного складнішого завдання – виконання дипломних і магістерських робіт.

Курсова робота має дослідницький характер і виконується під керівництвом наукового керівника.

Виконання курсової роботи є обов'язковою частиною навчального процесу й виконується з дисциплін передбачених навчальним планом для першого ступеня вищої освіти.

Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота повинна засвідчувати вміння студента здійснювати пошук наукової літератури, самостійно систематизувати теоретичні знання й робити обґрунтовані висновки, викладати текстовий матеріал у стислій формі грамотно й логічно, виступати з презентацією результатів роботи.

Контроль за написанням курсової роботи здійснює науковий керівник.

Результати конкретного дослідження виносяться на прилюдний захист. Такий підхід стимулює не лише до належного володіння теоретичним матеріалом, а й виробляє вміння стисло й доступно викладати основні результати дослідження, сприяє набуттю навичок публічного виступу й ведення наукової полеміки, вмінню відстоювати свої переконання, наукові погляди, пов'язувати загальні теоретичні положення з сучасністю, профілем своєї майбутньої спеціальності.

Курсова робота виконується у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Терміни виконання курсової роботи доводяться до відома студентів на початку семестру.

У випадку порушення термінів здачі робіт без поважних причин курсова робота на перевірку не приймається, такий студент не допускається до захисту і отримує академічну заборгованість. Ліквідація академзаборгованості здійснюється аналогічно до інших форм підсумкового контролю. В інших випадках (поважні причини) студент має право на продовження сесії.

Реєстрація курсових робіт до захисту здійснюється у відповідному журналі на кафедрі англійської філології та методики викладання іноземних мов.

В результаті підготовки та написання курсової роботи студент повинен набути загальних та фахових компетентностей та сформувані програмні результати навчання:

ЗК1 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2 – Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК5 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 – Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9 – Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ФК12 – Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання іноземних мов та зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

ФК13 – Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК16 – Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Програмні результати навчання:

ПРН2 – Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.

ПРН3– Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН6– Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

Уміння

ПРУ1– Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРУ7– Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною та іноземною мовою.

ПРУ11–Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

Комунікація

ПРК2– Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

Автономія і відповідальність:

ПРА2– Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРА3– Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ НАД КУРСОВОЮ РОБОТОЮ

Протягом місяця від дати отримання теми студент повинен подати науковому керівнику розгорнутий план курсової роботи, який в обов'язковому порядку затверджується науковим керівником, а також огляд опрацьованої літератури. Складений на даному етапі план роботи є важливим показником вивчення студентом основної літератури, його вміння виділити головне, суттєве в проблемі. Слід мати на увазі, що всі питання плану повинні формувати єдине ціле, систему, в якій кожний наступний розділ чи підрозділ є розвитком і доповненням попереднього.

Відповідно до плану студент готує чорновий варіант роботи, який надає науковому керівнику для попереднього рецензування. Враховуючи зауваження викладача, студент пише чистовий, остаточний варіант роботи.

Завершена та належним чином оформлена курсова робота підписується студентом і передається на перевірку у встановлені графіком терміни, про що робиться відмітка лаборантом кафедри у журналах реєстрації курсових робіт (денна та заочна форма навчання).

Якщо в результаті перевірки (проміжної атестації) науковим керівником виявлені істотні помилки, неповний обсяг та низька якість оформлення роботи, він повертається студенту для доопрацювання. Керівник у письмовій формі

представляє свої зауваження студенту. На титульному аркуші ставиться напис «Доробити» або «Переробити».

Орієнтовний графік виконання курсової роботи

Етап	Зміст виконуваних робіт	Рекомендовані терміни виконання робіт
Вибір і затвердження теми курсової роботи	Студент ознайомлюється з рекомендованою тематикою робіт і вибирає конкретну тему, після чого затверджує її у наукового керівника	Для студентів денної форми навчання – впродовж 1-2 тижнів семестру Для студентів заочної форми навчання – впродовж лекційного періоду
Складання і затвердження плану курсової роботи	Студент ознайомлюється з літературними джерелами щодо обраної проблеми, складає перший варіант плану роботи та подає його науковому керівникові для затвердження	Для студентів денної форми навчання – впродовж 3-4 тижня семестру Для студентів заочної форми навчання – впродовж лекційного періоду (але не пізніше останнього дня сесії)
Добір та вивчення літератури. Здійснення дослідження	Складання бібліографії, поглиблене вивчення підбраної літератури. Класифікація, систематизація та опрацювання відповідно до послідовності пунктів плану курсової роботи зібраного матеріалу; у разі необхідності підбирається додаткова інформація. Формулювання власних висновків по суті обраної проблеми дослідження. Вирішення на консультаціях з науковим керівником питань, які виникають під час виконання дослідження, з подальшим коригуванням отриманих результатів	Для студентів денної форми навчання – впродовж 5-10 тижнів семестру Для студентів заочної форми навчання – впродовж періоду, відведеного для самостійної роботи студентів між двома черговими сесіями
Написання та оформлення дослідження	Підготовка письмового варіанта тексту, оформлення курсової роботи згідно із вимогами, подання остаточно відкоригованого варіанта курсової роботи на кафедру	Для студентів денної форми навчання – робота виконується протягом 11-13 тижня та має бути подана на кафедру протягом 14 тижня Для студентів заочної форми навчання подання виконаної роботи в деканат факультету заочної форми навчання згідно графіка навчального процесу.
Проміжна атестація	Надання керівником письмового відгуку на курсову роботу допуску до захисту	Протягом 14 тижня
Підготовка до захисту і захист курсової роботи	Ознайомлення із висновком наукового керівника на курсову роботу. Підготовка до захисту та захист результатів дослідження у вигляді виступу на засіданні комісії	Для студентів денної форми навчання – робота має бути захищена протягом 15-16 тижня згідно графіка захисту курсових робіт. Для студентів заочної форми навчання – згідно графіка навчального процесу

При відповідності курсової роботи вимогам дійсних методичних рекомендацій керівник ставить на титульному аркуші «До захисту».

Проміжна атестація наукового керівника не дає підстави для виставлення підсумкової оцінки. Підсумкова оцінка виставляється лише за умови успішного захисту при комісії.

Інформація щодо не допуску студентів до захисту затверджується на засіданні кафедри і подається в деканат.

Курсова робота готується у вигляді спеціально підготовленої наукової праці у переплетенні, дотримуючись основних вимог до оформлення курсової роботи.

Готову курсову роботу автор старанно вивіряє, роздруковує, переплітає. У кінці студент ставить свій підпис та дату її виконання.

Здана робота рецензується науковим керівником, який надає письмовий відгук (додаток Г), що повинен відображати загальну характеристику позитивних якостей роботи, зауваження та коментарі щодо недоліків та підстав для зниження оцінки, висновок про відповідність роботи критеріям оцінювання, вимогам до курсових робіт за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем, можливість допуску його до захисту з рекомендаційною оцінкою.

2. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ.

Тематика курсових робіт щорічно визначається і затверджується кафедрою та оголошується студентам на початку навчального семестру. Вона відображає практичні вимоги галузі знань «Освіта/ Педагогіка», спеціальності Середня освіта «Мова і література (англійська)», ОПП Середня освіта «Англійська мова та зарубіжна література», містить елементи науковості й дослідництва, сприяє набуттю студентами навичок самостійної творчої діяльності.

Затверджену тематику кафедра подає в деканат.

При виконанні курсової роботи необхідно дотримуватись наступного алгоритму дій:

- вибір теми;
- обґрунтування з керівником роботи напрямків дослідження;
- вивчення питань за першоджерелами та їх аналіз;
- постановка мети та задач дослідження;
- визначення об'єкта та предмету дослідження;
- складання плану роботи;
- вибір методів дослідження;
- підготовка чорнового варіанту роботи;
- обговорення висновків з керівником роботи;
- складання бібліографічного списку літератури;
- оформлення роботи.

Цей порядок є орієнтовним, тому його виконання залежить від специфіки дисципліни.

Студентам надається право самостійного вибору теми курсової роботи самостійно з тематики, що розроблена викладачем (науковим керівником) та

затверджена кафедрою. Вибрана тема погоджується з науковим керівником і затверджується рішенням кафедри.

Назва курсової роботи повинна мати чітке формулювання, бути стислою та відображати зміст та визначати предмет дослідження.

Не допускається виконання курсових робіт на однакову тему різними студентами.

За необхідності зміни теми курсової роботи студент подає на кафедру відповідну мотивовану заяву з візою наукового керівника на ім'я завідувача відповідної кафедри. Курсові роботи виконані за тематикою, не затвердженою кафедрою, не допускаються до захисту.

3. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Орієнтовна структура курсової роботи:

- вступ;
- теоретичний розділ;
- практичний розділ;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Курсова робота складається із вступу та основної частини:

Вступ повинен містити: обґрунтування вибору теми курсової роботи та його актуальність; визначення об'єкта і предмета дослідження; мету і завдання дослідження; перелік основних методів збору і обробки інформації та аналізу отриманих результатів; опис структури дослідження.

Основна частина роботи складається із розділів (зазвичай двох-трьох), що, в свою чергу, поділяються на відповідні підрозділи, в яких повністю розкривається тема дослідження. Розділи й підрозділи курсової роботи повинні мати заголовки. Заголовки повинні чітко й стисло відображати зміст структурних елементів курсової роботи.

У даній частині роботи студент повинен викласти основні теоретичні положення роботи, обґрунтувати методичні основи дослідження, розглянути різні точки зору стосовно вибраної проблеми, обґрунтувати власні погляди, доповнити їх сучасним конкретним матеріалом, відповісти на питання, поставлені у плані роботи. Кожний розділ повинен закінчуватись короткими висновками щодо проблем, які аналізуються.

Дослідження унаочнюється таблицями або малюнками, підготовленими автором.

У висновках у вигляді коротких тез відображають узагальнені результати проведеного дослідження (відповідно до поставленої мети та завдань дослідження), обґрунтовують вагомість отриманих результатів, вказують практичні рекомендації та пропозиції, до яких дійшов автор при дослідженні вибраної теми.

Загальні вимоги до оформлення курсової роботи. Курсова робота готується у вигляді спеціально підготовленої наукової праці у переплетенні. Курсова робота повинна містити структурні елементи в такому порядку: титульний аркуш (1 стор); зміст (1 стор); перелік умовних скорочень (за необхідності); вступ (1-3 стор); основна частина (\approx 30 сторінок); висновки (2-4 стор); список використаних джерел; додатки (за необхідності). Загальний обсяг роботи може бути 30-40 сторінок. Роботу оформляють на аркушах формату А4 (210x297 мм). Друкують за допомогою комп'ютерної техніки на одній стороні аркуша білого паперу з використанням шрифту Times New Roman текстового редактора Word розміром 14 пт з міжрядковим інтервалом – 1,5. Мова – українська.

Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве, верхнє і нижнє - не менше 20 мм, праве - не менше 10 мм.

У курсовій роботі повинні бути чіткі лінії, букви, цифри й інші знаки. Шрифт повинен бути чорного кольору, середньої жирності (заголовки виділяють жирним шрифтом). Щільність тексту курсової роботи має бути однаковою.

За потреби, в текст курсової роботи, чорнилом чи тушшю чорного кольору вписують окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки. При цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Титульний аркуш курсової роботи оформляється за встановленою формою (додаток А).

Зміст містить пронумеровані назви розділів і підрозділів курсової роботи із зазначенням номерів їх початкових сторінок (додаток Б).

Перелік умовних скорочень, символів, одиниць, скорочень і термінів подається (за необхідності) у вигляді окремого списку. Терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться, а пояснення таких, що внесені до переліку, наводиться у тексті при їх першому згадуванні.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або

більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення частин слів в заголовках не допускаються, слова переноситься повністю.

Відстань між заголовком та текстом повинна становити не менше одного рядка.

Кожну структурну частину курсової роботи (за винятком підрозділів) треба починати з нової сторінки.

Текст курсової роботи необхідно розбивати на абзаци. Це полегшує читання й показує, що автор переходить до нової думки, нового твердження. Не можна також занадто подрібнювати текст і відокремлювати одну фразу від іншої, якщо між ними існує тісний зв'язок.

Абзаци в тексті курсової роботи починають з відступу, що дорівнює 1,25 см.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Ілюстрації і таблиці необхідно подавати у курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи

розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо у курсовій роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу (за винятком таблиць, поданих у додатках). У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на наступний аркуш слово «Таблиця» та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Примітки до тексту і таблиць, в яких указують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1....

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Ілюстрації. Ілюструють курсову роботу, виходячи з певного загального задуму, за ретельно продуманим планом, що допомагає уникнути випадкових ілюстрацій, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією, зазвичай, має чотири основних елементи: найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»; порядковий номер ілюстрації, який вказується (без знаку №) арабськими цифрами; тематичний заголовок ілюстрації, експлікацію (що містить текст із стислою характеристикою зображеного).

Основними видами ілюстративного матеріалу у курсовій роботі є: карта, картосхема, схема, фотографія, діаграма і графік, креслення.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається зміст матеріалу, пов'язаний з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис.

3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «...як це показано на рис. 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення. Як правило, ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору. Проте, можна подавати і кольорові ілюстрації, якщо контур зображення чорний.

Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють або роздруковують на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними.

Приклад побудови таблиці:

Таблиця (номер)

Заголовок					Заголовки граф
					Підзаголовки граф
Рядки					

Боковик (заголовки рядків) Графи (колонки)

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку курсового проекту (роботи) або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, у другому – боковик. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Посилання. При написанні курсової роботи студент повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться у роботі, або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячене дослідження. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну

інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На раніше видані публікації можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, не включений до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке є посилання. Посилання в тексті на джерела слід зазначати у квадратних дужках, наприклад, [10, с.27], де перша цифра «10» означає номер джерела в бібліографічному списку, а друга - «27» - його сторінку. Якщо посилання розташоване в кінці речення, то крапка ставиться після квадратних дужок.

Посилання на матеріали поточного діловодства або первинної звітності підприємств подаються у такий спосіб: *Матеріали первинної статистичної звітності ЗАТ «Оболонь» м. Києва за 2012 рік.*

Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад, «...у формулі (2.1)». На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад «див. табл. 1.3».

Список використаної літератури – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Джерела варто розташовувати в алфавітному порядку перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором.

Приклад оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел до курсової роботи подано у додатку В.

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Справа рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ___» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

4. ТЕХНОЛОГІЯ ОПРАЦЮВАННЯ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Цей етап передбачає пошук необхідної літератури у бібліотеках і архівах та її опрацювання. Фрагменти документів та наукової літератури, які студент згодом планує використати у тексті курсової, зберігаються у вигляді нотаток. Нотатки виконують на окремих картках, намагаючись дотримуватися принципу «один сюжет - один аркуш». Дослідникам дуже допомагає звичка зазначати у верхній частині картки джерело, з якого походить матеріал, а на полях – «ключове слово», що допомагає пригадати, якій події, сюжетові чи особі присвячено даний фрагмент. Ще більше зусиль і часу варто затратити на зберігання бібліографічної інформації. До *бібліографічної картки* (зазвичай вона менша і виготовляється із цупкого паперу або картону) вносять відомості про автора, повну назву видання, типографську інформацію, а також локалізацію книги – бібліотеку чи приватну збірку в якій вона зберігається. Остання інформація виявиться дуже важливою, якщо виникне необхідність повторно звернутися до певних джерел, наприклад, щоб уточнити цитату. Аналіз зібраного матеріалу передбачає його сортування і критичну оцінку. Важливо дотримуватися певної техніки такого дослідження, яка дозволяє досягти економії часу та зусиль. Передусім потрібно встановити наукову цінність кожної окремої позиції зібраної літератури (не лише «універсальну», а швидше цінність щодо конкретної теми та завдань роботи). Ця цінність визначає і порядок аналізу цієї літератури. Одночасно, слід мати на увазі що новіші праці, як правило, є повнішими і точнішими. Окремо слід відзначити випадки, коли студентське дослідження присвячене поглядам або вченню якогось автора на основі вивчення відповідних документів.

Якщо це так, то аналізуючи матеріал, слід ділити його на наступні три групи:

1. Джерела, тобто праці основного персонажа роботи, його сучасників, біографічні документи, і т. д; офіційні документи.
2. Дослідження, тобто праці написані на цю тему на основі джерел.
3. Допоміжна література (словники, довідники, енциклопедії).

Як використовувати джерела? Звернення до праць інших авторів є абсолютно універсальною практикою. Таким чином можна продемонструвати, що ми поділяємо думку відомих та авторитетних дослідників. Можна використати працю відомого автора як приклад – такий підхід є особливо продуктивним, коли порівнюємо дві і більше позиції. Звернення до думок, фактів, сюжетів, викладених у працях попередників, дозволяє помістити курсову роботу у контекст певної наукової дискусії, пов'язати її із ширшими темами і сюжетами. Нарешті, таким чином можна покритикувати тих авторів, з

поглядами яких не погоджуємося. Використовувати праці інших авторів можна шляхом *цитування, перефразовування, або узагальнення*. При виконанні дослівних виписок, які пізніше в тексті можуть стати *цитатами*, потрібно бути особливо обережними. Переписувати потрібно дослівно, включно з помилками і знаками пунктуації. Вдаватися до дослівного цитування потрібно тоді, коли мова джерела є своєрідною, живою, провокативною, або тоді, коли дослівна передача тексту є історично важливою. Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне.

Цитуючи, ми повинні дотримуватися кількох формальних правил:

1 Цитата повинна бути дослівною.

2 Цитата не повинна бути надто довгою.

3 Цитата повинна подаватися у лапках і супроводжуватися посиланням на джерело у примітці.

4 Вилучення певних фрагментів, яке дозволяє уникнути довгого цитування, позначається трикрапкою ...

5 Пояснення, які розривають текст цитати, подаються у квадратних дужках – []

6 Цитати, які є незавершеним реченням, граматично узгоджуються із авторським текстом.

Перефразовування, переказування, як правило, становить матеріал для більшої частини тексту курсової роботи. Це означає, що вже на етапі нотаток студент починає писати текст своєї праці. У цьому випадку він намагається передати думку автора якнайближче до оригіналу, але використовуючи власну лексику. Зайве нагадувати, вдаючись до цього способу, ми також повинні визнати авторство ідеї за допомогою примітки. Кроки, які дозволяють адекватно передати думки чужого тексту і при цьому уникнути плагіату є наступними:

- Виділити основні ідеї.
- Змінити структуру речень.
- Використовувати синоніми або слова з подібним значенням, змінювати форми слів.

Узагальнення дозволяє одним реченням передати зміст цілого розділу або цілої авторської праці. Перефразовуючи, узагальнюючи чи цитуючи праці інших авторів, ми передусім маємо на меті висловити власну позицію. Найголовніше, що при цьому слід пам'ятати – наша праця повинна бути передусім нашою працею, написаною нашими словами. Таким чином, використовуємо чужі тексти для того, щоб підтвердити власну думку, проілюструвати нашу позицію, протиставити її думці авторитетів чи продемонструвати слабкість аргументації опонентів. Слід постійно стежити за

тим, щоб наша думка не змішувалась у тексті із цитованою. Дослівне запозичення чужого тексту, яке не супроводжується посиланням на джерело, називається плагіатом і суворо карається у науковому середовищі. Робота, автор якої допустився плагіату, знімається з розгляду незалежно від стадії підготовки без права її повторного захисту. Як аналізувати джерела і літературу? *Критичний аналіз тексту* передбачає дві основні процедури – структурний аналіз та оцінювання аргументів. У процесі структурного аналізу даються відповіді на наступні запитання:

1 Які основні висновки (твердження) пропонує автор? Останні можуть бути висловлені прямо або непрямо, можуть виступати у формі рекомендацій, визначень, фактичних тверджень і т. д.

2 Які основні докази використав автор щоб довести свою тезу, яка структура цих доказів?

Оцінювання аргументів також передбачає пошук відповідей на кілька запитань:

1. Чи є докази переконливими (прийнятними) – цей крок може включати оцінку фактичних тверджень, визначень, а також оціночних суджень

2. Чи докази підтримують авторські твердження?

3. Чи існують інші міркування чи докази, що могли б підтримати або заперечити твердження автора?

4 Яке загальне враження постає від аргументації?

Етап реконструкції передбачає встановлення фактів. Щоб текст не був лише набором суб'єктивних думок, слід потурбуватися про достовірність фактів. Факти – каркас будь-якого дослідження і тому перевірка їхньої істинності (верифікація) невіддільна від роботи із довідковим апаратом. Перевірка достовірності інформації, яка зустрічається у джерелах, може вимагати різних розумових операцій. Часом найефективнішими кроками можуть бути звернення до довідкової літератури чи порівняльний аналіз відомостей, які містяться у різних документах. Важливо також вирішити, чи твердження походить із надійного джерела. Тому варто звернути увагу на репутацію джерела інформації, а також на компетентність її автора. Додатково слід звернути увагу на те, первинним чи вторинним є джерело, на яке посилається автор. Корисно також знати, які суб'єктивні мотиви могли впливати на висновки автора (релігійні та політичні переконання, особисті та історичні обставини). Пояснювальний або теоретичний етап. На цьому етапі створюється власне наукове знання. Якщо попередні етапи були присвячені переважно роботі з емпіричним (фактичним, дослідним) матеріалом, то цей передбачає ряд логічних операцій, спрямованих на його опис, аналіз, пошук зв'язків і залежностей між подіями і явищами. Дослідник намагається

осмислити і співставити наявні в його розпорядженні факти, порівняти можливі трактування цих фактів, відстежити тенденції і закономірності. На цьому етапі студент найповніше реалізує своє право на власне розуміння феномену чи сюжету, які є темою курсової роботи. Таке пояснення передбачає застосування певної ідеї, теорії, так званих «позаджерельних» (тобто теоретичних) знань.

5.МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ НАПИСАННІ КУРСОВОЇ РОБОТИ.

Спостереження – це систематичне цілеспрямоване, спеціально організоване сприймання предметів і явищ об'єктивної дійсності, які виступають об'єктами дослідження. Як метод наукового пізнання спостереження дає можливість одержувати первинну інформацію у вигляді сукупності емпіричних тверджень. Емпірична сукупність стає основою попередньої схематизації об'єктів реальності, роблячи їх вихідними об'єктами наукового дослідження. Педагогічне спостереження може проводитися в умовах природних і експериментальних. Спостереження в експериментальних умовах є глибшим щодо повноти вивчення явища чи процесу. Для досягнення своєї мети спостереження повинно відповідати таким вимогам: навмисності (спостереження проводиться для вирішення певного чітко визначеного завдання); планомірності (відбувається за планом, складеним відповідно до мети спостереження); цілеспрямованості (спостереженню піддаються тільки ті сторони явища, які цікавлять дослідника); активності (дослідник активно вишукує потрібні об'єкти, явища); систематичності (спостереження проводиться безперервно або за визначеною системою). Важливою умовою наукового дослідження повинна бути його об'єктивність, тобто можливість контролю шляхом або повторного спостереження, або застосування інших методів дослідження (наприклад, експерименту). У наступному спостереженні важливу роль відіграють попередні знання, гіпотези, наявні прилади, задум і методичний досвід дослідника.

Порівняння – це процес зіставлення предметів або явищ дійсності з метою встановлення схожості чи відмінності між ними, а також знаходження загального, що може бути властивим двом чи кільком об'єктам дослідження. Метод порівняння буде плідним, якщо при його застосуванні виконуються такі вимоги: порівнюватись можуть тільки такі явища, між якими може існувати певна об'єктивна спільність; порівняння повинно здійснюватись за найбільш важливими, суттєвими (у плані конкретного завдання) ознаками. За допомогою порівняння інформацію про об'єкт можна одержати двома шляхами: здійснення

безпосереднього порівняння (первинна інформація); опрацювання первинних даних (вторинна або похідна інформація).

Експеримент – це такий метод вивчення об'єкта, коли дослідник активно і цілеспрямовано впливає на нього шляхом створення штучних умов чи застосування звичайних умов, необхідних для виявлення відповідних властивостей. У методологічному відношенні експеримент передбачає перехід дослідника від пасивного до активного способу діяльності. Експеримент проводять у таких випадках: при необхідності відшукати у об'єкта раніше невідомі властивості; при перевірці правильності теоретичних побудов; при демонстрації явища. За умовами проведення розрізняють лабораторний і природний експеримент. Лабораторний експеримент проводиться в штучних умовах, де експериментатор має можливість доцільно добирати параметри, штучно створювати такі умови, які б забезпечували наукову чистоту експерименту і оптимальне просування дослідника до істини. Лабораторний експеримент дає змогу контролювати умови, які впливають на перебіг досліджуваних процесів і точно враховувати результати цих впливів. Природний експеримент здійснюється у звичайній, «природній» обстановці, у якій відбувається перебіг досліджуваних процесів. Експеримент включає у себе: виділення об'єкта дослідження, створення необхідних умов (у тому числі й усунення всіх факторів, що можуть заважати), матеріальні впливи на об'єкт або умови, акти спостереження чи вимірювання із застосуванням відповідних засобів. Від такого експерименту слід відрізнити просте спостереження без активного впливу на досліджуваний об'єкт. Переваги експериментального вивчення об'єкта порівняно із спостереженням полягають у наступному: під час експерименту стає можливим вивчати явище «у чистому вигляді», усунувши побічні фактори, які приховують основний процес; в експериментальних умовах можна досліджувати властивості об'єктів; повторюваність експерименту, тобто можливість проводити випробування стільки разів, скільки в цьому є необхідність.

Абстрагування (від латинського терміну *abstrahere*, що означає відволікання) – це уявне відвернення від неістотних, другорядних ознак предметів і явищ, зв'язків і відношень між ними та виділення декількох сторін, які цікавлять дослідника. Процес абстрагування проходить два етапи. Перший етап виділення найбільш важливого в явищах і встановлення незалежності або дещо слабкої залежності досліджуваних явищ від певних факторів (якщо об'єкт А не залежить безпосередньо від фактора Б, то можна відволіктися від останнього як несуттєвого). Другий етап: реалізація можливостей абстрагування. Він полягає у тому, що один об'єкт замінюється іншим, більш простим, який виступає «моделлю» першого. Абстрагування може

застосовуватись до реальних і абстрактних об'єктів (таких, що вже раніше пройшли абстрагування). Багатоступінчасте абстрагування приводить до абстракцій зростаючого ступеня узагальнення. Існують деякі види абстракції: ототожнення – утворення понять шляхом об'єднання предметів, пов'язаних відношеннями типу рівності в особливий клас (відволікання від деяких індивідуальних властивостей предметів); ізолювання – виділення властивостей і відношень, нерозривно пов'язаних з предметами, і позначення їх певними назвами, що надає абстракціям статус самостійних предметів; конструктивізація – відволікання від невизначеності меж реальних об'єктів (зупиняється безперервний рух і т.п.); актуальної нескінченності – відволікання від незавершеності (і завершеності) процесу утворення нескінченної множини, від неможливості задати її повним переліком всіх елементів (така множина розглядається як існуюча); потенційної здійсненості – відволікання від реальних меж людських можливостей, зумовлених обмеженістю тривалості життя за часом та у просторі нескінченність виступає вже як потенційно здійснена.

Аналіз і синтез – у самому загальному значенні являють собою два взаємопов'язаних процеси уявного чи фактичного розкладання цілого на складові частини і об'єднання окремих частин у ціле. Аналіз і синтез – взаємозумовлені логічні методи наукового дослідження, що виникли на основі практичної діяльності людей, їхнього досвіду. Аналіз (від грец. - розкладання) – метод пізнання, який дозволяє розчленувати предмети дослідження на складові частини (звичайні елементи об'єкта або його властивості і відношення). Синтез (від грец. – об'єднання), на противагу аналізу, дає можливість з'єднувати окремі частини чи сторони об'єкта в єдине ціле. Аналіз і синтез бувають: прямий або емпіричний (застосовуються для виділення окремих частин об'єкта, знаходження його властивостей, найпростіших вимірювань); зворотний або елементарно-теоретичний (базується на деяких теоретичних міркуваннях причинно-наслідкового зв'язку різних явищ або дії якої-небудь закономірності: при цьому виділяються і з'єднуються явища, які можна вважати суттєвими, а другорядними знехтувати); структурно-генетичний (вимагає виділення в складному явищі таких елементів, які чинять вирішальний вплив на всі інші сторони об'єкта).

Індукція і дедукція. Справжня наука можлива лише на основі абстрактного мислення, послідовних міркувань дослідника у вигляді суджень і висновків. У наукових судженнях встановлюються зв'язки між предметами чи явищами або між їхніми певними ознаками. Індукція (від лат. - наведення) являє собою умовивід від часткового до загального, від окремих фактів до узагальнень, коли на основі знань про частини предметів класу робиться

висновок про клас в цілому. Як метод дослідження індукція – це процес дослідного вивчення явищ, під час якого здійснюється перехід від окремих фактів до загальних положень, окремі факти неначе виводять до загального положення. Звичайно виділяють три основних види індуктивних умовиводів: - повну індукцію; через просте перерахування (популярну індукцію); наукову індукцію. Дедукція (від лат. - виведення) – це такий умовивід, у якому висновок про деякий елемент множини робиться на основі знання про загальні властивості всієї множини. Дедуктивним вважається будь-який вивід взагалі.

Моделювання – непрямий, опосередкований метод наукового дослідження об'єктів пізнання (безпосереднє вивчення яких не можливе, ускладнене чи недоцільне), який ґрунтується на застосуванні моделі як засобу дослідження. Суть моделювання полягає в заміщенні досліджуваного об'єкта іншим, спеціально для цього створеним.

Ідеалізація – акт мислення, пов'язаний з утворенням понять про об'єкти, принципово не здійсненні у досліді і дійсності. Ідеалізовані об'єкти вважаються граничними випадками тих або інших реальних об'єктів і обираються як засіб їх наукового аналізу, як основа для побудови теорії цих реальних об'єктів. Мета ідеалізації як методу пізнання – позбавити реальні об'єкти деяких притаманних їм властивостей і надати їм (уявно) певних нереальних і гіпотетичних властивостей. Досягнення такої мети здійснюється: багатоступінчастим абстрагуванням (наприклад, абстрагування від багатозначності приводить до поняття «багатозначність»); уявним переходом до граничного випадку у розвитку якої-небудь властивості (як це має місце з уявою «абсолютно правильного перекладу»). Будь-яка ідеалізація правомірна лише у певних межах.

Формалізація (від лат. – що означає складний за формою) – метод пізнання різноманітних об'єктів шляхом відображення їхньої структури у знаковій формі за допомогою штучних мов (наприклад, мовами математики, хімії, програмування). У процесі формалізації всі змістові терміни замінюють символами, а змістові твердження – відповідними їм послідовностями символів або формулами. Серед великої різноманітності загальнонаукових методів окремо виділяють історичний і логічний методи дослідження, які дозволяють подумки відтворити досліджуваний об'єкт у всій його об'єктивній конкретності, уявити і зрозуміти його в розвитку. Часткові (спеціальні) методи мають застосування тільки у одній певній науці або застосовуються тільки при дослідженні деяких конкретних явищ. Тому їх узагальнено і називають назвами відповідних наук: психологічні методи, педагогічні методи, соціологічні методи тощо.

6. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Захист курсової роботи проходить на засіданні комісії, у складі якої є не менше 3-х викладачів.

Дата захисту визначається графіком підсумкового контролю на факультеті.

Захист курсової роботи включає в себе доповідь студента, його відповіді на запитання членів комісії.

Тривалість доповіді – 7-10 хвилин.

У доповіді студента обов'язково повинні бути відображені: актуальність теми, мета і завдання курсової роботи; структура курсового проекту (роботи); основні результати, отримані студентом.

Після закінчення процедури захисту комісія за результатами захисту приймає рішення щодо оцінювання.

Результати захисту оголошуються у той же день і заносяться у відомість успішності захисту курсового проекту (роботи) та в індивідуальний навчальний план студента. При виставленні оцінки члени комісії керуються критеріями оцінювання.

У разі отримання середньозваженого балу менше «2,51», або у випадку, якщо курсова робота не була допущена до захисту, у відомості обліку успішності захисту курсових робіт робиться відповідний запис про академічну заборгованість з курсової роботи.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється шляхом повторного виконання курсової роботи за новою темою або виправлення недоліків з підготовленої курсової роботи. Студент може бути допущений до повторного захисту курсової роботи у встановлений в університеті термін ліквідації академічної заборгованості.

Підсумкова оцінка курсової роботи виставляється у відповідності до Положення «Про оцінювання знань студентів за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу в Мукачівському державному університеті» 2016 р. у формі середньозваженого балу оцінок структурних елементів.

Середньозважений бал визначається як середньоарифметична з оцінок, отриманих за кожний структурний елемент, оцінений за чотирибальною шкалою. Середньозважений бал трансформується у підсумкову оцінку за національною шкалою, 100-бальною шкалою та шкалою ECTS.

Структурними елементами в системі оцінювання курсової роботи виступають такі критерії:

– Якість виконання вступу (обґрунтування актуальності, теми, мети, об'єкту, предмету, завдань).

– Якість виконання теоретичної частини (опрацювання наукової проблеми, критичний аналіз публікацій з теми дослідження, вміння самостійно працювати з літературними джерелами, аналізувати концепції й використовувати теоретичні положення стосовно теми дослідження, узагальнювати окремі факти і процеси, робити висновки та ін.).

– Якість виконання практичної частини (використання сучасних наукових методів практична значимість і можливість використання основних положень дослідження; оброблення, аналіз та інтерпретація фактичного (експериментального) матеріалу; уміння виокремлювати практичні елементи наукової проблеми й формулювати припущення, які можна перевірити експериментально та ін.).

– Дотримання вимог оформлення курсової роботи (стилістика написання, якість оформлення всіх структурних елементів дослідження).

– Захист курсової роботи (вміння студента подавати результати свого дослідження, логічно структурувати доповідь).

– Відповіді на додаткові запитання членів комісії.

Підсумкова оцінка за результатами виконання та захисту курсової роботи заноситься у бланк оцінювання (продовж. додатку Г) за підписами всіх членів комісії, створеної для проведення захисту курсового проекту (роботи). Бланк оцінювання підшивається до роботи.

Якщо курсова робота є окремим модулем дисципліни, тоді її оцінювання здійснюється згідно Положення про систему оцінювання в МДУ (Таблиця 1):

Таблиця 1. Екзамен з навчальної дисципліни, де окремим модулем є курсова робота.

Модуль №			
Підсумкова оцінка (середньозважений бал)			
Поточна успішність		Семестровий контроль	
Аудиторна робота (в т.ч. самостійна та індивідуальна робота студента)	Контрольний захід	Курсова робота	Екзамен
Середньоарифметичне оцінок за національною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Середньоарифметична оцінка	Оцінка за національною шкалою
K1=0.2	K2=0.1	K3=0.3	K4=0.4

Студент не допускається до захисту курсової роботи у випадках:

Порушення термінів здачі робіт на кафедрі без поважних причин (терміни визначені кафедрою) – лаборант курсову роботу не приймає, про що робиться відмітка в журналі обліку курсових робіт.

Грубих порушень професійної етики – керівник курсової роботи повідомляє про такий факт комісію, яка приймає рішення про допуск курсової роботи до захисту.

В обох випадках вважається, що студент має академічну заборгованість з курсової роботи. Йому виставляється незадовільна оцінка й рішенням кафедри пропонується нова тема роботи, яку студент повинен виконати й захистити у встановлений в університеті термін ліквідації академічної заборгованості.

В інших випадках (хвороба, відрадження тощо) студент має право на продовження термінів семестрового контролю.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок титульної сторінки курсової роботи

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА

з _____
(назва дисципліни)

на тему: _____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
напряму підготовки _____
спеціальності _____

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Середньозважений бал _____

Національна шкала _____

Кількість балів: ____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

м. Мукачево – 20 _ рік

Додаток Б

Зразок змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП3

РОЗДІЛ 1. НАЗВА

 1.1. Назва.....

 1.2. Назва.....

 1.3. Назва.....

РОЗДІЛ 2. НАЗВА

 2.1. Назва.

 2.2. Назва.

 2.3. Назва.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПISУ ЗГІДНО ВИМОГ ВАК

Наказ ВАК України № 63 від 26.01.2008 року
«Про внесення змін до переліків та форм документів, що
використовуються при атестації наукових та
науково-педагогічних працівників», Форма 23

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПISУ В СПISКУ ДЖЕРЕЛ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ У ДИСЕРТАЦІЇ, І СПISКУ ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ В АВТОРЕФЕРАТІ*

Характеристики джерела	Приклад оформлення
Книги:	1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий; [пер.з давньогрец. Л.Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14).
Один автор	2. Коренівський Д.Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К.: Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України; т. 59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К.: Асамблея діл. кіл: Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України; т. 1). 4. Шкляр В. Елементал: [роман] / Василь Шкляр. — Львів: Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).
Два автори	1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К.: Києво- Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична"; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К.: Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката)(Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; вип. 11). 3. Суберляк О.В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.В.Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів: Растр-7, 2007. — 375 с.
Три автори	1. Акофф Р.Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущей организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д, Зддисон Г. Д.; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — ХНИ, 265 с.

Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К.: НДІ "Укргропромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу: [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К.: Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Психологія менеджмента / [Власов П.К., Липницький А.В., Луцихина И.М. и др.]; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-є изд.]. —Х.: Гуманитар. центр, 2007.— 510с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т.В. Бондар, О.Г. Карпенко, Д.М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді": у 14 кн., кн. 13).</p>
Без автора	<p>1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К.: Грані-Т, 2007. — 119с — (Грані світу).</p> <p>2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув.,ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К.: Грамота, 2007. — 638, [1] с.</p> <p>3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ — початку ХХ століття: [антологія / упоряд.: Л. Таран, О.Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с.</p> <p>4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології: [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці: Рута, 2007. — 310 с.</p>
Багатотомний документ	<p>1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л.М. Яременко та ін.]. — К.: Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007— (Джерела з історії науки в Україні).</p> <p>Ч. 2: Додатки — 2007. — 573, [1] с.</p> <p>2. Межгосударственные стандарты: каталог в 6 т./ [сост.Ковалева И. В., Рубцова Е.Ю.; ред. Иванов В. Л.]. — Львов: НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005 — 520 с. (Серія "Нормативная база предприятия"). Т. 1.—2005.—277 с.</p> <p>3. Дарова А.Т. Неисповедимы пути Господни...: (Дочь врага народа): трилогия / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006 — (Сочинения : в 8 кн. /А. Дарова; кн. 4).</p> <p>4. Кучерявенко Н.П. Курс налогового права: Особенная часть: в 6 т./Н. П. Кучерявенко. — Х: Право, 2002. — 780с.</p> <p>Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с.</p> <p>5. Реабілітовані історією. Житомирська область: [у 7 т.]. — Житомир: Полісся, 2006 — (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією": у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]).</p> <p>Кн. 1 / [обл.редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. —2006. —721, [2] с.</p>

	<p>6. Бондаренко В.Г. Теорія ймовірностей і математична статистика.4.1 /В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К.: НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу: матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с.</p> <p>2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік, міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К.: ІСОА, 2002. — 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К.: Асоц. укр. банків, 2000. •— 117с — (Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій:праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т.2 / відп. Ред. В.Т. Трощенко. — К.: НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С. 559—956, ХІІІ, [2] с. — (Ресурс 2000).</p> <p>5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій: зб. наук, праць /наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ: Навч. кн., 1999.—215с</p> <p>6. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.</p>
Препринти	<p>1. Шиляев Б.А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воєводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19с.— (Препринт / НАН України, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т"; ХФТИ 2006-4).</p> <p>2. Панасюк М. 1. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. 1., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).</p>
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В.И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия.- М., 2002. - 110 с. - Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. - М., 2002. - 210 с. - Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Географія: словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х.: Халімон, 2006, — 175, [1] с.</p> <p>2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З.І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К.: Європ. ун-т, 2007. — 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К.:</p>

	<p>Карпенко, 2007. — 219 с.</p> <p>4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К.: К.І.С., 2006. — 138 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна: екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню.науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. — [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К.: Варта, 2006. — 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті: атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир, та доп. — Дніпропетровськ: Пороги, 2005. — 218 с.</p> <p>3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х.: Ранок, 2005. — 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика: зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики: Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій: СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К.: ГРІФРЕ: М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ІЗО 7000:2004, ЮТ): ДСТУ ІЗО 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ІЗО 6107-1:2004 — ДСТУ ІЗО 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (ЕІМ 61010-2-020:1994, ЮТ): ДСТУ ЕІЧ 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственние стандарты: каталог: в 6 т./ [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В.А.; ред. Иванов В. Л.]. — Львов: НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006 — (Серия "Нормативная база предприятия").</p> <p>Т. 5, —2007. — 264 с.</p> <p>Т. 6. — 2007. —277 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів: Новий час, 2003. — 160 с.</p>

	<p>3. Університетська книга: осінь, 2003: [каталог]. — [Суми: Унів. кн., 2003]. — 11 с.</p> <p>4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И.П., Ткачук Л.П. — Донецк: Лебедь, 2005.—228 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Куц О.С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів: Укр. технології, 2007. — 74 с.</p> <p>2. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлать О. С]. — Львів: Львів, держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11с. — (Серія: Бібліографічні довідники; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук: 01.03.02 / Петров Петро Петрович. – К., 2005.-276 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук: спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування" / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007.—20, [1]с.</p> <p>2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук: спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес, інформ. технології" / Нгуен Ші Данг. — К., 2007.—20 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. с.1007970 СССР, МКИ В 25 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР).-№3360585/25-08; заявл. 23.11.81; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.</p>
Патенти	<p>Ч. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК' Н 04 В 1/38, Н 04 ^ 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-ислед. ин-т связи. – № 2000131736/09; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).</p>
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<p>1.Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6.— С. 15—18, 35—38.</p> <p>2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень/ Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17.</p> <p>3. Валькман Ю.Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — №1.—С. 39—61.</p> <p>4. Ма Шуін. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуін // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14.</p> <p>5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р.О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—</p>

	<p>29.</p> <p>6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т 2, №2. — С. 13—20.</p> <p>7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291.</p> <p>8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В.В. Третьяк, С.А. Стадник, Н.В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33.</p> <p>9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України: (кінець ХІХ—початок ХХ ст.) / Д.М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Богомольний Б.Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б.Р. Богомольний, В.В. Кононенко, П.М. Чуєв. — 80 Мпб / 700 МВ. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон, опт.диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем, вимоги: Pentiu ; 32 Mb RAM; Windows 95,98, 2000, XP; MS Word 97-2000,— Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс]: за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України; ред. О. Г. Осауленко. — К.: CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон, опт. диск (СЭ-РОМ): кольор.; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем, вимоги: Pentium-266; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/ІМТ/ХР. — Назва з титул, екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті: (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003") [Електронний ресурс] / П. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С 43. — Режим доступу до журн. :http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm</p>

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».
2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа, їх наводять у будь-якому описі.
Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.
3. У списку опублікованих праць здобувача, який наводять в авторефераті, необхідно вказати прізвища та ініціали всіх його співавторів незалежно від виду публікації.

**Зразок бланку відгуку наукового керівника на курсову роботу
ВІДГУК
наукового керівника на курсову роботу**

студента (ки) _____ курсу _____ групи _____ факультету

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

на тему: _____

Структурний елемент оцінювання	Рекомендована оцінка
1. Якість виконання вступу _____ _____ _____ _____	_____
2. Якість виконання теоретичної частини _____ _____ _____ _____	_____
3. Якість виконання практичної частини _____ _____ _____ _____	_____
4. Правильність оформлення курсового проекту _____ _____	_____

Допущено до захисту: «__» _____ 20_ р.

Науковий керівник: _____ (прізвище, ім'я, по-батькові) _____ (підпис)

Ознайомлено: «__» _____ 20_ р. _____ (прізвище, ім'я, по-батькові студента) _____ (підпис)

(Зразок)

Підсумкове оцінювання курсової роботи

№ п/п	Структурні елементи оцінювання	Оцінка 2/3/4/5
1	Якість виконання вступу	
2	Якість виконання теоретичної частини	
3	Якість виконання практичної частини	
4	Правильність оформлення курсової роботи	
5	Захист курсової роботи	
6	Відповіді на додаткові запитання членів комісії	
	Середньозважений бал	
	Оцінка за національною шкалою	
	В балах за шкалою ECTS	
	Оцінка ECTS	

Голова комісії: _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Члени комісії: _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ р.

(Дата захисту)

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

Навчально-методичне видання

Методичні вказівки до виконання курсової роботи

Укладачі
Н.В.Теличко
В.І.Гаранко

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>